

บทคัดย่อ

คณะผู้ประสานงานด้านพืชสวนฝ่ายเกษตรของสกวได้ทำการศึกษาเรื่องนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อมูลด้านสถานภาพด้านการผลิต การแปรรูป การค้า การวิจัยและพัฒนาผักและผลไม้ของประเทศไทย ออสเตรเลีย จีน ใต้หวัน อินเดีย เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย วิเคราะห์และสังเคราะห์ ความรู้และความเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับ โดยเปรียบเทียบระหว่างไทยกับต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงโอกาสของการส่งออกของผักและผลไม้ไทย และจัดทำข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาแผนงานด้านวิจัยและพัฒนาผักและผลไม้ของไทย โดยการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเผยแพร่โดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและการศึกษาข้อมูลโดยตรงจากการสัมภาษณ์นักวิชาการ ผู้ประกอบการ พ่อค้า และเกษตรกร รวมทั้งการศึกษาดูงานในประเทศจีน ใต้หวันและเวียดนาม

ผลการศึกษาพบว่าผู้บริโภคทุกประเทศโดยเฉพาะประชากรในเมือง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความต้องการในการบริโภคผักและผลไม้โดยเน้นความสะดวก ความปลอดภัยและประโยชน์ต่อสุขภาพเพิ่มขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไป อย่างไรก็ตามผู้บริโภค 6 ประเทศที่ศึกษาคือ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย ยังคงบริโภคผักและผลไม้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (400 กรัมต่อคนต่อวัน หรือ 146 กกต่อคนต่อปี) ที่กำหนดโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การอาหารและเกษตร (FAO) ซึ่งก่อให้เกิดโรคที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวรัฐบาลควรจัดทำนโยบาย “บริโภคผักและผลไม้ไทย...คนไทยแข็งแรง” โดยมีการจัดทำโครงการต่างๆ อาทิเช่น โครงการผักผลไม้โรงเรียนและผักผลไม้ในที่ทำงาน เป็นต้น

ทุกประเทศที่ศึกษามีปัญหาล้าลึงกันแต่แตกต่างกันที่ระดับความรุนแรง ทั้งในด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดของผักและผลไม้ และทุกประเทศมีนโยบายเพิ่มการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและเป็นประเทศที่ได้กำไรจากการส่งออก สำหรับปัญหาสำคัญที่พบคือ ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวไม่ดี ยังมีปัญหาเรื่องสารพิษตกค้างและระบบการจัดการทั้งห่วงโซ่อุปทานมีประสิทธิภาพต่ำ สถานการณ์การขยายการส่งออกผักและผลไม้ไทยในอนาคตน่าจะทำได้ยากลำบากขึ้น เพราะมีการแข่งขันกับสินค้าชนิดเดียวกันของประเทศ จีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ประเทศในทวีปแอฟริกาใต้ แคนาดา เม็กซิโก เติร์กเมนิกัน และกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา โอกาสของการส่งออกผักและผลไม้ของไทยสำหรับตลาดไกลเช่นสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกานั้นจะต้องเน้นที่คุณภาพ ความปลอดภัยและขยายเฉพาะตลาดบน

ในด้านการวิจัยทุกประเทศได้เน้นเรื่องการพัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปและการตลาด ดังนั้นการวิจัยและพัฒนาผักและผลไม้ของไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของ ระบบการจัดการผลิตที่ครบทั้งห่วงโซ่อุปทาน เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาพันธุ์ใหม่ การเพิ่มมูลค่าของผลผลิต พัฒนาการแปรรูปให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ และการพัฒนาระบบการตลาด โดยในการดำเนินงานนั้นภาครัฐจะต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบรอบด้าน ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจสังคม เทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณและ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวข้อง

Abstract

Recognizing that Thai vegetable and fruit sector provides opportunities for rural development, poverty alleviation and export diversification, a team of horticultural research coordinators in agriculture section, Thailand research fund (TRF) has conducted this study to obtain information on production, processing, trade and, research and development situations of 11 counties. Data are obtained from various sources, strategically relevant reports, publications, studies visits and face to face interviews with stakeholders. Information resulted from data analysis and interpretation is used to foresee the trend for exporting and to recommend on topics for improving research and development on Thai fruits and vegetables.

Fruit and vegetable products have been one of the fastest growing global food sectors in recent years. Its rapid expansion is being driven by urbanization, rising incomes and shifts in consumption preferences in favor of healthy food choices, freshness, variety, convenience and year round availability. However, consumption of fruits and vegetable in 6 countries; Thailand, Indonesia, Vietnam, Malaysia, Philippines and India still below recommended level, a minimum uptake of 400 g/day or 146 kg per year, by WHO and FAO. Low fruit and vegetable intake is identified as an important risk factor for chronic diseases. To enhance health and well-being as well as fruit and vegetable trade, policy on "Eat more Thai fruit and vegetable for healthy Thai people should be addressed. And projects such as, School fruit and vegetable and Work place fruit and vegetables should be initiated.

Thailand and other developing countries in this study have similar but with differ degree of vegetable and fruits production and processing problems. The problems are high production cost, labors shortage, substandard and inadequate postharvest technology, low quality produces poor product safety and inadequate management system. These are a major bottleneck to the expansion of trade of Thai fruits and vegetables. The expansion for exporting Thai vegetables and fruits to the EU and the US markets in the future may face more difficulties in the face of increasing global production and competition, especially from China, Vietnam, Philippines, Indonesia, Malaysia, Australia, African countries; Kenya, Morocco, Ethiopia and Latin America countries.

All countries in this study have an explicit policy objective to increase their vegetable and fruit production and export with a view to self-sufficiency and becoming a net exporter. Their research's focus is on new varieties development and on production, postharvest and processing technologies. However, in order to successfully increase Thai vegetables and fruits production and exports in Thailand certain challenges need to be addressed. These include tackling some inherent risks such as health and environmental impacts and threats to workers' occupational health and safety. There is also a need to assist producers, in particular small scale growers, in coping with highly competitive markets with requirements of high product safety and quality. The quality and the cost of vegetables and fruits proportionate with the requirements of the importing countries need to be approached through a whole range of infrastructural, socio-economic, technology, financial and policy measures. The real research challenge is to innovate and create value-added products and concepts: convenient, easy-to-use products.